

Dekorativne stenske poslikave: okras ali dokumentarno gradivo?

V javnosti se najpogosteje predstavljajo uspešno izvedeni konservatorsko restavratorski projekti na izredno visokem strokovnem nivoju. Vedno večja angažiranost je usmerjena tudi v reševanje dekorativnih stenskih poslikav, vendar so te ne glede na prizadevanja zaradi različnih razlogov žal pogosto uničene, njihova originalna substanca pa izgubljena. Tema je v času pospešenega izvajanja večjih stavbnih prenov aktualna, celoten proces ohranjanja in prezentiranja stenskih poslikav pa spremlja sorodna problematika.

Dekorativen strop iz vile Madelaine.

Prvi pogoj za uspešno obravnavo so jasno zasnovani in argumentirani kulturnovarstveni pogoji ter smernice za prenavo, ki temeljijo na pravnih režimih varstva kulturne dediščine. S tem so vsaj teoretično zagotovljeni osnovni pogoji za izvedbo ustreznih raziskav in omogočajo vključitev morebitnih najdb v obnovo. Nemalokrat se kljub strokovnemu pristopu zgodi, da je raziskovalno delo onemogočeno. Stavbe, ki so bile zaradi zanemarjanja, neurejenih lastninskih pravic ali pomanjkanja sredstev za vzdrževalna dela več let prepuščene propadanju, so končale v tako slabem stanju, da je bilo izdano dovoljenje za njihovo porušitev. Zaradi zagotavljanja varnosti predhodne raziskave niso bile več mogoče.

Sonda delno odkritih poslikav iz hiše Mestni trg 10.

Grafični rekonstrukciji poslikav iz hiše na Mestnem trgu 10.

Sondi delno odkritih poslikav iz hiše Begunje pri Cerknici 37.

Grafični rekonstrukciji poslikav iz hiše Begunje pri Cerknici 37.

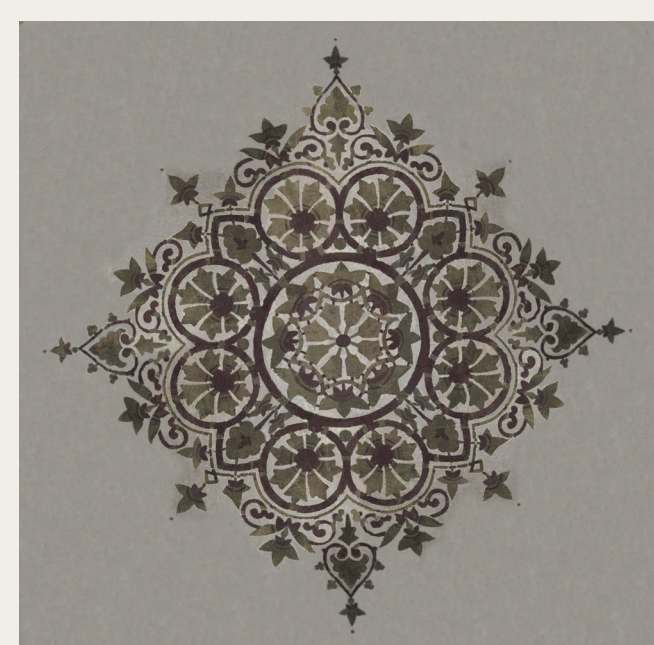
Sonda delno odkrite poslikave iz hiše Selšček 31.

Grafična rekonstrukcija poslikave iz hiše Selšček 31.

Sonda delno odkrite poslikave iz hiše Mestni trg 10.

Grafična rekonstrukcija poslikave iz hiše Mestni trg 10.

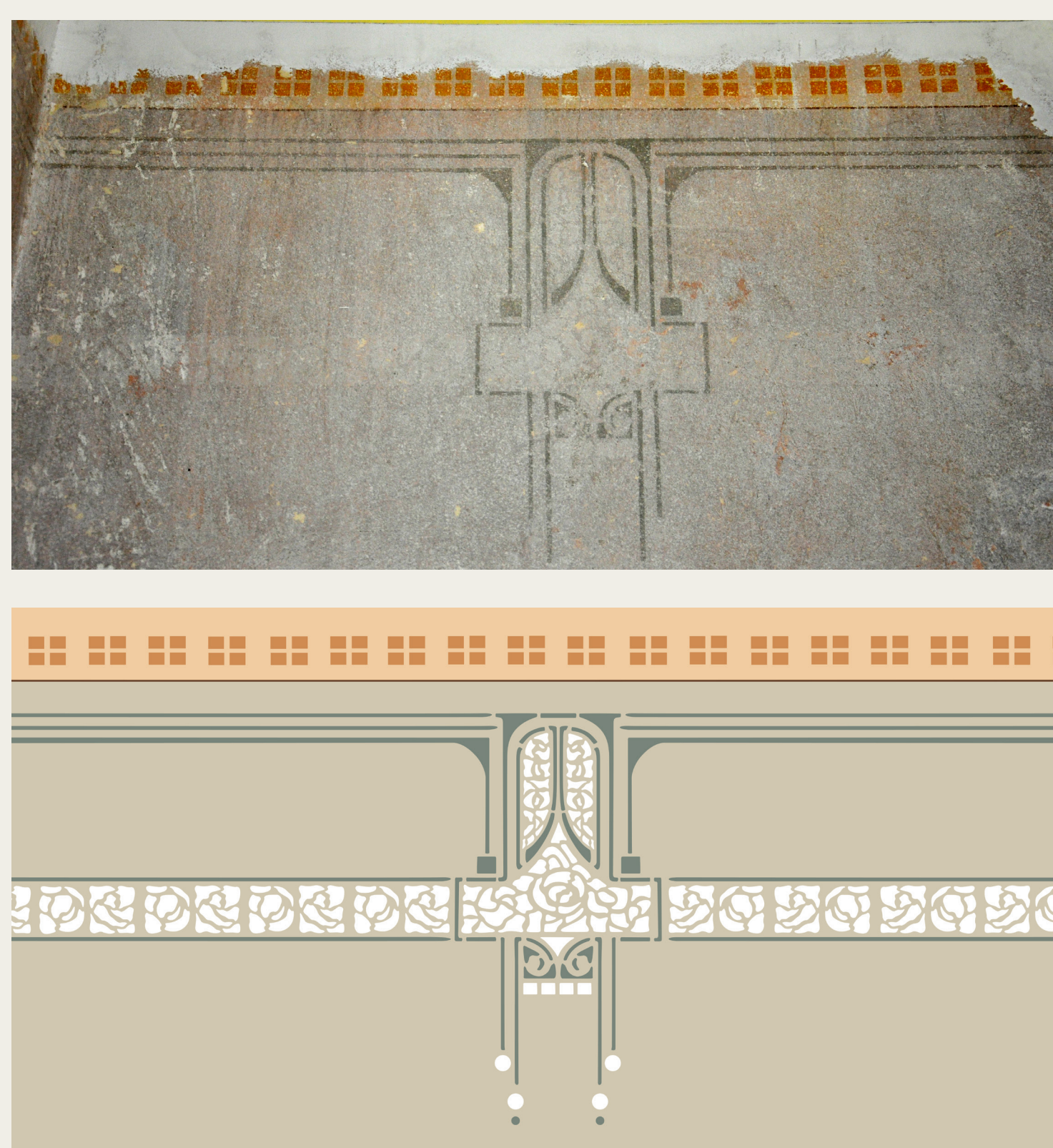

Sonda delno odkrite poslikave iz hiše Selšček 31.

Grafična rekonstrukcija poslikave iz hiše Selšček 31.

V primeru palače Kolizej ali vile Madelaine v Ljubljani je originalno materialno in dokumentarno gradivo žal povsem izgubljeno. V nedavnih primerih rušitve hiš Begunje pri Cerknici 37 in Hotavlje 33, nam je kljub slabemu stanju uspelo temeljiteje dokumentirati vsaj delček ohranjenih dekorativnih poslikav. Predhodne raziskave, izvedene v sklopu celostnih prenov ljubljanskih meščanskih hiš na Čevljarški 2, Študentovski 7 in Mestnem trgu 10, so razkrile bogat in raznovrsten nabor poslikav iz različnih časovnih obdobij. Dekorativne poslikave, ki so si v več plasteh sledile ena za drugo, so nakazale na problem žrtvovanega sloja ob odkrivanju in še bolj poudarile pomen temeljitega dokumentiranja vsake plasti posebej. Žal tudi v teh primerih ni bilo mogoče ohraniti originalnih poslikanih površin v celoti in jih vsaj delno prezentirati.

Odkrita dekorativna poslikava iz hiše Veselova 13 se ni ohranila, izdelana je bila grafična rekonstrukcija vzorca.

Glavni in pogosto nepremostljivi vzroki za to so preslabe materialne lastnosti in ohranjenost objekta, predvsem pa nezainteresiranost investitorjev, ki spreminjajo namembnost prostorov in jih prilagajajo tržnim potrebam. Stenske poslikave že vnaprej povezujejo z množico nevšečnosti, ob čemer pa spregledajo povečano vrednost in edinstvenost interjerja, ki ga te lahko ustvarijo. Čeprav je bila v vseh naštetih primerih materialna substanca skoraj v celoti uničena, je vsako dokumentirano gradivo toliko bolj dragoceno za potrebe revalorizacije dekorativnih stenskih poslikav, ki pa je brez poglobljenih študij zadostne količine gradiva ni mogoče opraviti.